

VERSLAG Stadsgesprek Ontwikkelkader Ede-Stad

Datum : 13 november 2024 van 18.45-21.00 uur
Locatie : Reehorst

1. De aftrap van de avond

Welkom Jane Stortelder

Projectleider Jane Stortelder begon met een introductie waarin ze vertelde over de uitdaging die we hebben om in Ede voldoende ruimte voor wonen, werken en te leven te maken. En om het tegelijkertijd mooi te houden. Nu én in de toekomst. In haar presentatie vertelde ze dat Ede door toevalligheden is ontstaan. De kazernes die eerst naar Apeldoorn zouden gaan, kwamen uiteindelijk in Ede terecht. Voor de toekomst wil Ede beter sturen op de ontwikkelingen, Hiervoor is een visie nodig, de omgevingsvisie. Ede-Stad zal in 2040 naar verwachting groeien naar 80.000 tot 100.000 inwoners. Om dit goed te laten verlopen, wordt momenteel een ontwikkelkader voor Ede-Stad opgesteld. De groei die Ede nu doormaakt is niet veel anders dan 50-60 jaar geleden. Toen werd er aan de randen van de stad gebouwd. Nu zal de groei vooral binnen de bestaande stad plaatsvinden.

Presentatie Stedenbouwkundige Alies Rommerts

Stedenbouwkundige Alies Rommerts van de gemeente Ede presenteerde de Contourennotitie Eén Ede-Stad. Alies legde uit wat de compacte groei voor Ede betekent. Er zijn duidelijke keuzes nodig om de benodigde woningen van goede kwaliteit toe te voegen. Voorzien van historische beelden en kaarten presenteerde Alies de groei van Ede. Ede heeft in het verleden al grote groeispongen gemaakt. Bij de nieuwe woningbouw horen ook andere taken, zoals het meegroeien van voorzieningen en het bieden van groene openbare ruimtes tussen de nieuwe gebouwen. Hoogbouw wordt alleen gestimuleerd in bepaalde zones en moet zorgvuldig worden ingepast in het straatbeeld. Alies benadrukte het verschil tussen de Veluwestad en de later ontwikkelde Valleistad. De twee stadsdelen groeien in een verschillend tempo. In de contourennotitie willen we dit gelijk trekken.

Rondetafelgesprekken

Na de presentaties gingen de bewoners uiteen in drie rondetafelgesprekken. Deelnemers konden kiezen welke van de drie tafels zij wilden bezoeken: (1) Verdichting, (2) Het Stadslandgoed Veldhuizen/Westerpark en (3) De straat van de Toekomst. In de hal stond een tijdlijn over de historie en ontwikkeling van Ede.

2. Samenvatting rondetafelgesprek Verdichting

Dit rondetafelgesprek ging over hoe we in Ede invulling kunnen geven aan de woningbouwopgave. Hiervoor zullen we in de kern Ede moeten verdichten - meer woningen bouwen op hetzelfde oppervlak. Hoe kunnen we de wijken verbeteren, waarbij de sfeer in de wijk hetzelfde blijft? Tijdens het rondetafelgesprek over verdichting waren er vooral veel vragen en spraken deelnemers zorgen uit over de ontwikkelingen in Ede. De vragen zijn zo veel mogelijk beantwoord tijdens het gesprek. Hieronder een overzicht van de opmerkingen en vragen.

Een aantal deelnemers gaf aan dat hun inbreng bij eerdere projecten, zoals de Emmatunnel, niet serieus werd genomen. Ze vroegen zich af of hun mening wel invloed heeft op de plannen en hoe hun kennis gebruikt wordt. De deelnemers gaven het voorbeeld van de 'Wilde Peen' en stelden dat de gemeente meer ruimte moet geven aan (voedsel)ondernemingen. Er was ook discussie over de zes deelgebieden en de wens om per deelgebied het gesprek te voeren. Het verzoek is om de Stadsgesprekken wat later te plannen, zodat meer gezinnen kunnen deelnemen.

Een deelnemer vroeg naar de planning van de contourennotitie en welke meningen daarbij worden opgehaald over hoogbouw. Over hoogbouw waren de meningen verdeeld. Een aantal deelnemers gaf aan dat meer hoogbouw niet bij Ede past. Er werden ook een aantal tussenwegen voorgesteld, zoals niet hoger bouwen dan 10 verdiepingen of het optoppen van bestaande flats met vier extra lagen in plaats van hogere flats. Men wil geen nieuwe Bijlmer en vindt dat een lager blok met één toren en voorzieningen beter werkt. Andere deelnemers benadrukten het belang van het verdelen van hoogbouw en het bestuderen van de mogelijkheden die de omgeving biedt. Weer andere deelnemers waren enthousiaster over hoogbouw, maar hebben vooral problemen met het uitbreiden van de stad richting het omliggende platteland. Deze deelnemers zien liever hoogbouw dan bouwen in het Binnenveld met standaard Vinex-woningen. Zij vinden het fijn dat verdichting in de stad prioriteit krijgt.

Bij een aantal deelnemers waren er ook zorgen over hoogbouw rondom de molen. Als deze hoogbouw er komt, kan de molen niet meer blijven draaien, terwijl deze molen cultureel erfgoed is. Hierop kwam van andere deelnemers een aantal ideeën, zoals een motortje in de molen, de molen verhogen of de molen verplaatsen.

Deelnemers vroegen waarom er niet meer verdicht wordt in dorpen als Bennekom en Harskamp, zodat er minder verdichting nodig is in Ede-Stad. Ze maken zich zorgen dat de groei van Ede ook mensen uit andere steden aantrekt. De deelnemers vroegen zich af waarom er zoveel mensen uit het westen naar Ede verhuizen.

Er werd voorgesteld om de spoorlijn te verdiepen en daarbovenop woningen te bouwen, of anders nu nog over de spoorlijn heen te bouwen voor dubbel grondgebruik. Deelnemers vinden dat ambities geld kosten en dat er goed gekeken moet worden naar voorbeelden van andere steden.

Een deelnemer vroeg zich af waarom sociale huur verspreid moet worden en wat dit oplost. Daar waar spreiding plaats heeft gevonden, zoals op het ENKA-terrein, leidt het nu al tot overlast.

Deelnemers vinden dat verdichting nu te technisch en bouwkundig wordt benaderd. In de maatschappij is er veel aan de hand met sociale woningbouwopgaven. Deelnemers stelden voor dat de gemeente Ede de regel laat vallen dat er maar één CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) per keer mag worden ontwikkeld. Er was een oproep voor meer creatieve oplossingen voor woningbouw, zoals kangoeroewoningen. Mensen willen graag wonen in 'knarrehofjes'. Knarrehofjes zijn groepen woningen met een gemeenschappelijke tuin waar mensen elkaar tegenkomen. Ze benadrukten het belang van experimenteren met wonen en alternatieve woonvormen vanwege de veranderende demografie. Ze vonden de opgave ingewikkeld en vroegen zich af hoe de gemeente de toekomst kan voorspellen en wie dit allemaal gaat betalen.

Er werd gesproken over de noodzaak van betere planning bij het toevoegen van voorzieningen. Als voorbeeld noemden ze de wijk ENKA, waar de school te klein is en er een tekort aan huisartsen is. De infrastructuur rondom verdichting werd als heel belangrijk gezien. Men vroeg zich af of er in Doesburgerbroek wel rekening wordt gehouden met voorzieningen.

Het parkeerbeleid werd ook besproken met de suggestie om dit te veranderen als we meer willen inzetten op fietsen en wandelen. De proef met een verlaagde parkeernorm in Kernhem riep veel weerstand op. Hierdoor vragen deelnemers zich af hoe de gemeente alle inwoners kan overtuigen dat het verlagen van de parkeernorm een goed idee is. Het belang van goede voorzieningen werd benadrukt, evenals de vraag hoe de juiste mensen in woningen met een laag parkeerbeleid kunnen wonen. Er werd voorgesteld om per wijk een soort parkeerhub te maken. Ze zien graag de parkeervoorzieningen uit het straatbeeld verdwijnen en dat er goede fietsverbindingen komen naar sportvelden.

Er was ook discussie over het economisch programma op WFC en de wens om dit los te laten ten gunste van woningbouw. Bewoners willen realistisch zijn en stellen voor om het concept van foodbedrijven op WFC los te laten en in plaats daarvan leuke betaalbare gezinswoningen te bouwen, en dat er beter nagedacht wordt over welk type bedrijven waar komt en dat hierbij de relatie met MKB in de buitengebieden wordt gelegd.

Een deelnemer zei ook zorgen te hebben over de straling van gsm-masten.

Tot slot vonden deelnemers dat Ede zijn eigen sfeer moet houden. Ede moet Edes blijven.

3. Samenvatting rondetafelgesprek Stadslandgoed Veldhuizen/Westerpark

Dit rondetafelgesprek ging over de inrichting van een nieuw park in Ede-West. Ede verdient nog een mooi park. Welke functies moet dit park krijgen? Hoe kunnen we het inrichten zodat

al onze inwoners er gebruik van kunnen maken? De deelnemers zijn in gesprek gegaan over een kaart van het park, voorbeelden van parken uit andere gemeentes en een aantal plaatjes van verschillende activiteiten en manieren waarop je een park kan inrichten.

De workshop over Stadslandgoed Veldhuizen/Westerpark werd over het algemeen goed ontvangen. Er was enthousiasme voor het idee om een park in te richten dat bestaat uit verschillende zones. Bewoners vonden het goed om de bestaande elementen zoals sport, rust en reuring meer tot één geheel te maken. Ze benadrukten het belang van betere verbindingen tussen de onderdelen van het park, met Veldhuizen en met het noorden en zuiden van de stad. Een centraal gelegen plek waar je koffie kunt drinken en lunchen, zoals de glazen kas op een van de afbeeldingen, werd als een mooie trekpleister voor het gebied aangewezen.

Er werden verschillende ideeën besproken. Bewoners vonden het mooi om het gebied Landgoed Veldhuizen te noemen, maar Landgoed De Koekelt zou ook kunnen. De Koekeltse Bosbaan is nu groot en leeg en biedt veel mogelijkheden. Er gebeurt nu al van alles in het gebied en bewoners stelden voor om deze activiteiten formeel te maken. De westkant van het park voelt nu niet als een park en kan aantrekkelijker worden gemaakt, bijvoorbeeld door een theehuis te openen en parkeerplaatsen weg te halen. Het skatepark wordt goed gebruikt en een recreatieplas of zwembijver zou een mooie toevoeging zijn. Dit zou iets kleinschaligs moeten zijn, speciaal voor Ede, en in de winter als schaatsbaan kunnen dienen.

Bewoners benadrukten het belang van ontmoetingsplekken en stelden voor om de hekken van De Koekelt weg te halen, zodat het toegankelijker wordt. Er werd ook voorgesteld om de sportvelden openbaar toegankelijk te maken en er een survivalpark voor kinderen tussen te zetten. Het gebied moet als één plek worden gezien, een bestemming voor heel Ede waar iedereen terecht kan. Het is belangrijk om iets anders te maken dan Landgoed Kernhem, met zowel bestaande als nieuwe elementen. De Victoriavijver en de groene longen van Veldhuizen moeten op dit gebied aansluiten. Picknicktafels en plekken voor klapstoelen zouden ook een goede toevoeging zijn.

Er waren zorgen over het behoud van rustgebieden zoals het Veldhuizer Bos en de mogelijkheid om ruimte te bieden voor tijdelijke evenementen zoals festivals. Het Griftpark in Utrecht en het Sonsbeekpark in Arnhem werden genoemd als goede voorbeelden. Bewoners willen plekken waar kinderen kunnen vissen en spelen rond het water en vinden dat de volkstuinten goed ingepast moeten worden. Een kunstroute was minder populair, maar een beweegroute en het aantrekken van wilde bijen en insecten werden wel gewaardeerd. Het gebied moet ook aansluiten op Kievitsmeent en groener worden, vooral bij Frankeneng.

Er zijn zorgen over het weghalen van sportvoorzieningen omdat bij een groeiende bevolking meer behoefte aan sportlocaties ontstaat. Sommige bewoners vinden dat er te veel recreatie in Ede is en willen dit ontmoedigen. Ze vroegen ook hoe jongeren betrokken worden bij de inrichting van dit park omdat zij het in de toekomst zullen gebruiken.

Over het Rondje Ede (21,1 km) waren bewoners enthousiast. Ze willen dat het multifunctioneel is, geschikt voor mountainbiken, wandelen, skaten en nordic walking. Een herkenbare route door de stad met voldoende bankjes en horeca in het nieuwe park wordt als positief gezien. Tegels met opdrachten voor ouderen en een halve marathon werden ook genoemd als goede ideeën.

Tot slot waren er enkele algemene opmerkingen die niet direct gerelateerd waren aan het park. Bewoners vinden dat de fietspaden in Ede beter moeten, zowel in de stad als daarbuiten. Ze zijn blij met de hoeveelheid laadpalen en vinden dat verdichting in Ede nodig is om jonge mensen aan woningen te helpen. Ze stelden voor om ommetjes in heel Ede te creëren, omdat dit goed is voor lichaam en geest.

De deelnemers hebben ook een aantal plaatjes uitgezocht van activiteiten en parken die ze leuk en mooi vinden.

4. Samenvatting rondetafelgesprek De straat van de toekomst

Dit rondetafelgesprek ging over hoe de straten van Ede er in de toekomst uit moeten zien. In de wijk willen we graag dat we veel verschillende dingen kunnen doen: fietsen, lopen, spelen, parkeren. We hebben ook ruimte nodig om regenwater op te vangen, riool aan te leggen en bomen te planten. We hebben alleen niet overal in de wijken genoeg ruimte om dit allemaal te doen. Hoe kunnen we het best al deze dingen combineren? En als we moeten kiezen, wat vinden we dan het belangrijkste? De deelnemers hebben het gesprek gevoerd aan de hand van een tekening van een voorbeeldwijk en 'referentieafbeeldingen' - plaatjes met voorbeelden van verschillende manieren hoe je een straat kan inrichten.

Tijdens het rondetafelgesprek over "De straat van de toekomst" spraken bewoners over hun zorgen en ideeën. Sommige deelnemers hebben het gevoel dat de gemeente niet naar hen luistert en dat besluiten al van tevoren zijn genomen. Inwoners moeten worden betrokken bij aanpassingen in de openbare ruimte, zodat de veranderingen aansluiten bij hun wensen. Inwoners moeten bij aanpassingen aan een straat meerdere opties krijgen om uit te kiezen, wat zorgt voor een constructiever gesprek.

Een aantal deelnemers benadrukte het belang van goede mobiliteit. Er werd voorgesteld om auto's meer uit de straat te weren om ruimte te geven voor bomen en wandelpaden. Er waren verschillende meningen over parkeerplekken: sommigen vinden dat er te weinig plekken zijn terwijl anderen denken dat een goed alternatief, zoals deelvervoer en goede OV-verbindingen, het tekort kan oplossen. Er werd opgemerkt dat er niet genoeg wordt ingezet op deelauto's, particuliere autoverhuur en mobiliteitshubs. Dit maakt het moeilijker voor mensen om af te stappen van de auto. Bij het autoluw maken van straten is het belangrijk om andere parkeeropties te bieden, zoals mobiliteitshubs of geclusterde parkeerplekken. Dit voorkomt dat auto's op ongewenste plekken worden neergezet. Het bouwen van parkeergarages werd als oplossing genoemd, omdat dit boven de grond ruimte vrijmaakt voor groen. Gratis OV voor 70-plussers, zoals in sommige steden, zou ook een mogelijkheid kunnen zijn in Ede.

De fietsverbindingen tussen Ede Zuid en Ede centrum moeten worden verbeterd, zodat mensen voor korte ritjes de fiets pakken in plaats van de auto. Het scheiden van fiets- en autoverkeer zorgt voor meer veiligheid en betere doorstroming. Straten moeten wel breed genoeg zijn voor hulpdiensten en vrachtwagens en lange rechte wegen moeten worden vermeden om gevaarlijke situaties te voorkomen. Bij het vormgeven van fiets- en looproutes moeten inwoners worden geraadpleegd om te weten waar connecties missen.

Er werd ook aandacht gevraagd voor bedrijventerreinen zodat werknemers daar tijdens de lunch een ommetje kunnen maken in een groene omgeving. Goede looproutes door Ede werden ook als belangrijk gezien.

Groene gevels in nieuwe wijken dragen bij aan een goede leefomgeving en zouden op meer plekken geïmplementeerd kunnen worden. Bedrijven zouden gestimuleerd moeten worden om daken te vergroenen, bijvoorbeeld door subsidies. Bij het inrichten van straten moet de grond die opgebracht wordt meteen geschikt zijn voor groen in plaats van dat de ontwikkelaar steeds aan het slepen is met grond. Dit bespaart kosten en verstoort de grondbalans minder. Meer bomen in woonwijken zorgen voor een prettigere leefomgeving. Het verplaatsen van trottoirs naar één kant van de weg kan ruimte geven voor groenstroken aan de andere kant. Bushokjes kunnen groener worden gemaakt met bijvoorbeeld een grasdak. Bij het bouwen van woningen op het oude stationsplein moet rekening worden gehouden met waterberging om wateroverlast te voorkomen.

Minder straatverlichting kan goed zijn voor het energieverbruik en de ruimte. Het zou mooi zijn als straten een uniform beeld krijgen met dezelfde tinten LED-verlichting en lantaarnpalen. Er was bij een deelnemer wel weerstand tegen slimme lantaarnpalen vanwege zorgen over 5G, straling en afuisterapparatuur. Donkere klinkers in straten geven op donkere dagen een depressieve sfeer; lichtere kleuren zouden beter zijn voor de hittestress.

Er was ook nog een aantal opmerkingen die niet direct over de inrichting van de straat gingen. Zo werd het idee geopperd om zonnepanelen op geluidswallen te plaatsen om deze loze ruimte beter te gebruiken, mits de schittering geen gevaar oplevert voor de verkeersveiligheid.

De verdeling van speeltuinen binnen Ede moet beter, zodat ze goed bereikbaar zijn vanuit alle delen van de stad. Er moet beter worden nagedacht over contractmanagement en de overdracht van openbare ruimte naar de gemeente. Nu ontstaan er soms situaties, waarbij een projectontwikkelaar kapotte straatlantaarns niet meer herstelt en de gemeente ook niet, omdat het beheer van de verlichting officieel nog bij de projectontwikkelaar ligt. Het gevolg is dat de mensen die al wonen aan het nog niet opgeleverde project overlast ervaren. Hierover moeten duidelijkere afspraken gemaakt worden.

Verder lijkt het soms alsof voor nieuwe projecten de rode loper wordt uitgerold, terwijl bestaande wijken minder aandacht krijgen. Het zou mooi zijn als bestaande wijken net zo veel aandacht krijgen.

